

Cirkulärnr: 1992:112
Diariernr: 1992:2059
Handläggare: Ingrid Söderström
Avdsek: AK ÄldreIfo
Datum: 1992-07-06
Mottagare: Kommunstyrelsen
Rubrik: Kommunala pensionärsråd - kartläggning
Bilagor: Pensionärsråd - enkätsammanställning

Kommunala pensionärsråd - kartläggning

Svenska Kommunförbundet har under våren sänt ut en enkät till kommunerna om kommunala pensionärsråd. Motivet för förbundets enkät var att få veta om det fanns något belägg för de rykten som nått oss om planerade nedläggningar av pensionärsråden.

För att kunna ge svar till alla de kommuner och pensionärsorganisationer som kontaktat oss med frågor om pensionärsråden och deras fortsatta existens har vi sammanställt enkätsvaren.

Bifogade enkätsammanställning visar att dessa rykten saknar grund. Verksamheten i landets kommuner är omfattande. Många kommuner ser över sina reglementen och/eller sin organisation. Enkätsvaren visar att det i huvudsak är kommunens tjänstemän som svarar för aktiviteten i råden.

Ytterligare information om detta cirkulär lämnas av Helena Fux- Karlsson tfn 08-772 43 22 samt Ingrid Söderström tfn 08-772 43 42.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Allmän kommunalpolitik
Äldre-, individ- och familjeomsorg

Karl-Axel Johansson

Ingrid Söderström

BILAGA

Pensionärsråd - enkätsammanställning

Syfte

Enkätens syfte var att undersöka sanningshalten i de rykten som fanns om att kommunerna avvecklar sina pensionärsråd. Av den anledningen sände Svenska Kommunförbundet en enkät till samtliga kommuner i februari månad detta år.

Av landets 286 kommuner hade 231 (80,7%) besvarat enkätens sju frågor.

Redovisning

Vi ville få svar på om det finns pensionärsråd i kommunen och om det även finns lokala råd t ex i kommundelar.

Av 231 svarande kommuner finns pensionärsråd i 224. Endast sju av kommunerna säger att det inte finns pensionärsråd, att rådet upphört eller att rådet är organiserat utanför den

politiska organisationen. Följande kommuner anger att de inte har pensionärsråd: Bengtsfors, Grästorp, Gävle, Motala, Robertsfors, Värmdö samt Åre.

Lokala råd finns dessutom i fem kommuner samt utreds i en. I Kävlinge kommun finns enbart lokala råd.

Genom att fråga om ordförandens i rådet ordinarie funktion hoppades vi få information om vilken status rådet har i den kommunala organisationen. Ordförandens ordinarie funktion fördelas enligt följande:

	<u>antal</u>	
Ledamot i kommunfullmäktige	5	
Ledamot i kommunstyrelse inkl kommunalråd	37	
Ordförande/ledamot i sk mjuk nämnd	164	
Ordförande i annan nämnd	3	
Pensionär	9	
Tjänsteman	2	
Annan	<u>4</u>	
	224	

Annan nämnd har angivits som byggnadsnämnd, fastighetsnämnd samt servicenämnd (Helsingborg). Till gruppen "Annan" har förutom en odefinierad förts "politiker" samt i det fall ordförandeskapet cirkulerar inom rådet.

Av frågorna om rådets funktion och inflytande framgår att råden i huvudsak fungerar som remissinstans och för samråd. I sju kommuner har råden överläggningsrätt, varav i en diskuteras frågan.

I nio kommuner har pensionärsråden sammanförts med handikappråden.

Kommentarer

Organisation

De rykten som cirkulerat kring avskaffandet av pensionärsråd har av enkätsvaren från drygt 80% av Sveriges kommuner visat sig sakna grund. 224 av 231 svarande kommuner har således pensionärsråd. Några planer på avskaffande säger sig inte dessa kommuner ha även om det i några kommuner pågår översyn av rådet, dess organisation och arbetssätt. Av redovisningen framgår att dessa översyner främst koncentreras på reglementen och arbetsformer.

Av redovisningen framgår också att det är relativt "tunga" politiker som är ordförande i råden. 37 kommunstyrelseledamöter, flera tillika kommunalråd samt 164 ordförande/ledamöter i socialnämnd, äldreomsorgsnämnd eller likande är ordförande.

Lokala råd finns i Malmö och Örnsköldsvik samt utreds i Trelleborg. Hudiksvalls kommun har inrättat lokalt råd i en av sina fyra kommundelar. Många kommuner menar att kommunen är för liten för att organiseras med lokala råd.

Inflytande

Överläggningsrätt för pensionärsråden finns i Luleå, Piteå, Laxå, Hällefors samt Hallsberg och diskuteras i Ljusnarsberg. Det framgår ej av svaren om definitionen av begreppet överläggningsrätt överensstämmer kommunerna emellan.

I övriga kommuner fungerar råden som ett samråds- och informationsforum. I enstaka kommuner har kravet kommit upp om ett vidgat inflytande i form av överläggningsrätt men det har inte resulterat i någon förändring.

Ett stort antal kommuner ser över organisationen av och arbetsformerna för pensionärsråden. Avsikten anges vara att försöka vitalisera råden och aktivera dess medlemmar. Behovet av utbildning för rådets ledamöter har framförts i några kommuner.

En synpunkt som framkommit avser vilkas intressen pensionärsråden tillvaratar. Vad händer med de pensionärer som inte är organiserade i någon pensionärsförening/-organisation?

Ytterligare en synpunkt som framförts rör demokratiaspekten. Varför räcker inte de politiska partierna? När kolliderar intresseorganisationernas inflytande över den kommunala verksamheten med den representativa demokratin?

Vår slutsats

Efter att ha läst igenom samtliga enkätsvar kan vi konstatera att mycket arbete läggs ned i den kommunala organisationen på pensionärsråden. Att det satsas ett stort administrativt arbete på att få väl fungerande pensionärsråd bekräftas av de enkätsvar som kommit in.

Vi hade bett att få ta del av minnesanteckningar eller protokoll från rådets sammanträden. Av dessa kan vi utläsa att det främst är kommunens representanter som lämnar information till och svarar på enskilda frågor från pensionärsrepresentanterna.

Om råden skall fungera som ett ömsesidigt informations-och samrådsforum borde man dock kunna förvänta sig en större aktivitet från pensionärsrepresentanternas sida.

Kommunerna har utan tvekan tagit sin del av ansvaret för att få en väl fungerande kanal till pensionärerna i kommunen. En ökad aktivitet hos pensionärernas representanter bör kunna stimuleras genom ökade utbildningsinsatser från pensionärsorganisationerna. Ett initiativ som säkert skulle välkomnas från kommunens representanter.